

CONDICIONAMENTS BIOLÒGICS DEL NEN DEFICIENT

ANUAL

Professors: Josep Maria Asensio i Aguilera

Departament: Pedagogia Sistemàtica i Social

A.- OBJECTIUS

- a.- Donar a conèixer als alumnes els continguts biològics que formen la base de la biologia moderna en relació a la Pedagogia Terapèutica

- b.- Aprofundir en el coneixement dels mecanismes biològics que governen la conducta, centrant-ho, fonamentalment, en l'estudi de l'ontogènesi i el desenvolupament del Sistema Nerviós i, més en concret, en relació a la motricitat, els sentits, factors d'intel·ligència i la personalitat

- c.- Donar a conèixer les qüestions bàsiques relatives a l'anatomia i el funcionament dels sistemes sensorimotrius que permetin interpretar les conseqüències de la seva alteració, a fi i efecte de prevenir i pal·liar mitjançant la manipulació del medi socioeducatiu la seva incidència negativa sobre el desenvolupament cognitiu de l'individu i les seves capacitats de relació

B.- TEMARI

Tenint en compte els objectius i l'avaluació, l'assignatura es dividirà en dues parts:

PRIMERA PART

- 1.- La Psicobiologia del deficient i l'educació especial. El concepte d'adaptació al medi. La causalitat genètica de la inadaptació.

- 2.- Filogènia i Ontogènia. Els processos de maduració i desenvolupament. El desenvolupament humà. Característiques estructurals i funcionals del cervell del nadó.

- 3.- Les condicions del medi socioecològic i la inadaptació. Causes prenatales, perinatales i postnatales inductores de deficiències sensorimotrius y/o mentals. Informacions filogenètiques i trastorns comportamentals.

- 4.- Gens i cromosomes. L'expressió de la informació genètica. Mapes genètics. El cariotip humà. Les lleis de l'herència (mendeliana o no).

5.- Mutacions genètiques i cromosòmiques. Els errors congènits del metabolisme. Les característiques generals dels síndromes associats a les alteracions cromosòmiques (sexuals i autosòmiques).

6.- Els sistemes sensorials (auditiu i visual). El sistema motor. L'organització funcional del cervell. Conseqüències de la privació sensori-motriu. Importància de l'estimulació precoç.

SEGONA PART

7.- El sistema auditiu. La percepció acústica. Etiologia de les sordeses.

8.- Mètodes de diagnòstic i avaluació dels dèficits auditius. Les pròtesis auditives i els aparells amplificadors. L'educació del nen sord.

9.- El sistema visual. L'òptica ocular i la funció de la retina. La percepció visual. Avaluació dels dèficits visuals. Etiologia de les deficiències visuals més freqüents i de la ceguesa. La funció visual en el desenvolupament del nen.

10.- Els dèficits visuals. Anomalies de la refracció: hipermetropia, miopia, estigmatisme i presbícia. L'estrabisme. Els nens ambliopes. L'educació dels nens cecs, ambliopes i sords-cecs.

11.- La funció motora i el seu paper en el desenvolupament del nen. Centres motors corticals i subcorticals. La medulla espinal. La motricitat voluntària i reflexa.

12.- Trastorns en la motricitat i les seves causes. Deficients motors sense lesió cerebral. Deficients motors cerebrals. Problemàtica psicopedagògica que planteja el deficient motor.

13.- Deficiència mental. Concepte i classificacions. Etiologia de la deficiència mental. Característiques cognitives i comportamentals dels deficients mentals. L'autisme. Intervenció educativa i deficiència mental.

C.- METODOLOGIA

Es desenvoluparan els continguts de la primera i segona part del temari. En la segona part del curs, s'analitzaran a classe diversos treballs monogràfics realitzats.

D.- AVALUACIO

Es realitzarà un examen escrit sobre la primera part del programa i un treball sobre diversos nuclis temàtics inclosos en la segona part del temari.

D.- BIBLIOGRAFIA

- ASENSIO, J.M. (1.986). **Biología, Educación y Comportamiento**, Ed Ceac. Barcelona
- BALLUS, C. et al. (1.983). **Psicobiología. Interrelación de aspectos experimentales y clínicos**. Ed. Herder. Barcelona.
- COLEMAN, GILLBERG, (1989). **El autismo, bases biológicas**, Martínez Roca, Barcelona.
- CRATTY, B, (1990), **Desarrollo perceptual y motor en los niños**, Paidós, Barcelona.
- JUBERT, J. y NAVARRA, J. (1.987). **El primer any de vida. De l'ameba al nadó**. Edicions 62. Barcelona.
- TIMBERGEN, TIMBERGEN, (1985), **Niños autistas. Nuevas esperanzas de educación**. Alianza Universidad, Madrid.
- ALFONSO, M. y IBAÑEZ, P., **Las minusvalías**. UNED. Madrid. 1987.
- AJURIAGUERRA, ARANA (1986). **Psicología clínica del niño**. Instituto de Ciencias del Hombre, Madrid.
- ALEXANDER, ROODIN, GORMAN; (1988). **Psicología evolutiva**. Pirámide, Madrid.
- ANDRE, R. (1984). **Retraso mental y primeros ejercicios educativos**. Ed. Cincel. Madrid.
- AYALA, F.J. y KIGER, J.A. (1984). **Genética Moderna**. Ed. Omega. Barcelona.
- BACH, (1986), **La deficiencia mental**. Cincel, Madrid.
- BACHS, (1980), **Psicología diferencial**. Ceac; Barcelona.
- BALDARO, GOVIGLI, VALGIMIGLI, (1988), **La sexualidad del deficiente**. Ceac, Barcelona.
- BARRAGA, N. (1985). **Disminuidos visuales y aprendizaje**. ONCE. Madrid.
- BOBATH, K. (1.982). **Bases neurofisiológicas para el tratamiento de la parálisis cerebral**. Ed. Médica Panamericana. Madrid.
- BRAVO, (1985), **Dislexias y retraso lector. Enfoque neuropsicológico**, Santillana; Madrid.
- BUSTOS, M.C. (1980), **Educación del habla y del lenguaje en el paralítico cerebral**. Ed. CEPE. Madrid.
- BUXARRAIS et alt, (1990), **Etica i escola: El tractament pedagògic de la diferència**, Edicions 62, Barcelona.
- CAMBIER,MASSON, DEHEN, (1990), **Neurología**, Masson, Barcelona.
- CANEVARO,A, (1987), **Infants amb deficiències**, Edicions 62, Barcelona.
- CARRERA, MALFARRE, (1988), **Guía de la futura madre**, Medici. Barcelona.
- COHEN, R., (1985), **En defensa del aprendizaje precoz**. Ed. Planeta. Barcelona.
- CUELLAR, C. (1978). **Los ciegos**, Ed. Dopesa. Barcelona.
- DANNA, (1983), **La inteligencia y el neonato**, Fondo de Cultura Económica, México.

- DELACATO, C.H., (1985), "Relaciones entre el desarrollo humano y la visión" en **Desarrollo visual**. Madrid.
- ECCLES, (1986), **La psique humana**, Tecnos, Madrid.
- ESTEBAN, J. SABATER, J. y BALAÑA, P. (1979), **Prevención de la subnormalidad**. Ed. Salvat. Barcelona.
- FRITH, V., **Autismo**. Ed. Alianza. Madrid. 1991.
- GARANTO, (1984), **El autismo**. Herder, Barcelona.
- GELFAND, HARTMANN, (1989), **Análisis y terapia de la conducta infantil**. Piramide, Madrid.
- GUIRAO, M. (1980). **Los sentidos, bases de la percepción**. Ed Alhambra Universidad. Madrid.
- HERREN, H. y GUILLEMET, S. (1982). **Estudio sobre la educación de los niños y adolescentes ciegos, amblíopes y sordo-ciegos**. Ed. Médica y Técnica. Barcelona.
- LAMBERT, RONDAL, (1982). **El mongolismo**. Ed. Herder. Barcelona.
- LAMBERT; (1980), **Introducción al retraso mental**, Herder, Barcelona.
- LANG, (1984), **Introducción a la psicopatología infantil**, Paraninfo, Madrid.
- LAUNAY, C. y BOREL-MAISSONNY, S. (1975), **Trastornos del lenguaje, la palabra y la voz del niño**. Ed. Toray-Masson. Barcelona.
- LEVITT, S. (1982). **Tratamiento de la parálisis cerebral y del retraso motor**. Ed. Médica Panamericana. Buenos Aires.
- LEWIS, D. (1986). **¿Cómo potenciar el talento de su hijo?**. Ed. Martinez Roca.
- LOWE. A. (1982). **Detección, diagnóstico y tratamiento temprano en los niños con problemas de audición**. Ed. Médica Panamericana. Buenos Aires.
- MAIGRE, DESTROOPER, (1984), **La educación psicomotora**, Morata, Madrid.
- MANZANO-PALACIO, (1984), **Estudios sobre la psicosis infantil**, Científico Médica, Barcelona.
- MARTIN, (1986), **Biología y personalidad**, Científico Médica Barcelona.
- MARTINEZ COSTA, (1988), **Biología, personalidad y conducta**, Paraninfo. Madrid.
- MAS DALMAU, J. (1984). **Psicopedagogía de la parálisis cerebral infantil**. Generalitat de Catalunya. Barcelona.
- MIDENET, M. y FAVRE, J.P. (1976). **Manual práctico de Psiquiatría infantil**. Ed. Toray-Masson. Barcelona.
- MONEDERO; (1989), **Dificultades de aprendizaje escolar**, Pirámide, Madrid.
- ODUFFY, GESCHWIND, Dislexia, **Aspectos psicológicos**, Labor, Barcelona.
- PAJON, E. (1974). **Psicología de la ceguera**. Ed. Fragua. Madrid.
- PICQ, L. y VAYER, P. (1977) **Educación psicomotriz y retraso mental**. Ed. Científico-Médica. Barcelona.
- REY, (1987). **Retraso mental y primeros ejercicios educativos**, Cincel. Madrid.
- ROUTLEDGE, L. (1980). **El niño con deficiencias físicas**. Ed. Médica y Técnica. Barcelona.
- SALVADOR, (1989). **La estimulación precoz en la educación especial**, Ceac, Barcelona.
- SECADAS at al., (1989). Colección de Psicología evolutiva, Ceac, Barcelona.

- SPITZ, (1984), El primer año de vida del niño, Fondo de Cultura Económica, México.
- STELLMANN, (1989), Las enfermedades infantiles y su tratamiento natural, Integral, Barcelona.
- TYLER, (1984), Psicología de las diferencias humanas, Marova, Madrid.
- VAYER, (1985), El diálogo corporal: Acción educativa en el niño de 2 a 5 años, Científico Médica, Barcelona.
- VIDAL, M. (1989), Bioética, Tecnos, Madrid.
- VV.AA. (1987). "Biología de l'Educació". Educar. Bellaterra. núm 12.
- VV.AA. (1988), La alimentación infantil natural, Integral, Barcelona.
- WALKER, (1989), El masaje de los niños, Integral, Barcelona.
- WALKER, (1989), Niños felices, Integral; Barcelona.
- WHITE, B.L., (1985). The first three years of life. Ed. Prentice Hall. New York.
- WILLIAMS, L.W., (1986). Aprender con todo el cerebro. Ed. Martinez Roca.
- WING, L., (1985). La educación del niño autista. Ed. Paidós. Barcelona.